

## Бібліографія в сучасному електронному середовищі

В умовах стрімкого розвитку світових інформаційних ресурсів, збільшення їх обсягів питання використання інформації набувають особливої актуальності. Сучасним проблемам розвитку бібліографії було присвячено Міжрегіональний семінар «Библиография в современной электронной среде» (Москва, РФ, 11–12 листопада 2003 р. Організатори – Російська державна бібліотека (РДБ), Російська національна бібліотека (РНБ) та Російська бібліотечна асоціація).

У роботі семінару взяли участь фахівці РДБ, РНБ, представники обласних наукових бібліотек, центральних міських та бібліотек вищих навчальних закладів майже з усіх регіонів Росії.

Розглядалося широке коло питань розвитку бібліографії в локальних і корпоративних мережах, Інтернеті, створення бібліографічної продукції в електронному вимірі різними установами (бібліотеками, навчальними закладами, видавництвами, науковими установами тощо), тенденції створення бібліографічної продукції в UNIMARC-сумісному форматі (електронні каталоги, бази даних, електронні бібліографічні видання), технології використання електронної бібліографічної продукції, організації доступу до бібліографічних баз даних, проблеми інформаційного пошуку в сучасному електронному середовищі, питання програмно-лінгвістичного забезпечення створення бібліографії в електронній формі.

Зі вступним словом до учасників семінару звернулася директор з наукової та видавничої діяльності РДБ, д-р філос. наук, професор К. В. Никонорова. На пленарному засіданні з ґрунтовними доповідями виступили зав. відділу бібліографії РДБ, канд. пед. наук О. В. Теплицька («Світові тенденції розвитку бібліографії»), д-р пед. наук, професор, зав. кафедри Челябінської державної академії культури й мистецтв І. Г. Моргенштерн («Моніторинг і тестування електронних бібліографічних ресурсів»), д-р пед. наук, професор, проректор Казанського державного університету культури та мистецтв З. А. Сафіулліна («Електронний документ як адекватна форма передачі смислу в соціальній комунікації») та ін.

Під час семінару працювали секції «Електронні ресурси, які створюються бібліотеками», «Довідково-бібліографічне обслуговування в електронну еру», «Всесвітня «павутина» та бібліографія», відбулося засідання круглого столу на тему «Бібліографічна продукція бібліотек в електронному вигляді: проблеми авторського права».

Учасники секції «Довідково-бібліографічне обслуговування в електронну еру» обговорили питання організації довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО) у сучасних умовах, проблеми впровадження комп'ютерних технологій у практику довідково-інформаційного обслуговування. Було розглянуто різноманітні аспекти технології ДБО, вплив змін технологічного середовища на специфіку формування довідково-бібліографічного апарату, організацію інформаційного пошуку, впровадження інновацій у практику діяльності довідково-інформаційних служб.

Широку дискусію викликали питання надання платних інформаційно-бібліографічних послуг. Відчувалося велике зацікавлення фахівців різних регіонів питаннями забезпечення користувачів сучасними бібліографічними ресурсами, проблемами створення регіональних аналітичних баз даних на кооперативних засадах. Було зосереджено увагу на необхідності розширення взаємодії та співробітництва довідкових служб, кооперації бібліотек при забезпеченні користувачів електронною інформацією.

Цікавими були доповіді щодо практики використання електронних інформаційних ресурсів в інформаційно-бібліографічному забезпеченні в наукових та освітніх цілях та при довідково-бібліографічному обслуговуванні: Л. В. Сумачової (Іванівська обласна наукова бібліотека), О. М. Дьяконової (Пермська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Горького), Є. Л. Найдіної (Російська державна бібліотека), О. В. Левченко (Московський інженерно-фізичний інститут).

Особливостям комплектування та використання в ДБО Російської державної бібліотеки національних бібліографій зарубіжних країн в електронному вигляді було присвячено доповідь Л. К. Миронової (РДБ). Тема використання в електронному вигляді правничої тематики знайшла відображення у доповіді Т. Ю. Верхованцевої (РДБ). С. О. Горячева (РДБ) представила аналітичний огляд джерел бібліографії по ранньому християнству в мережі Інтернет.

Від України в роботі семінару взяли участь професор Рівненського державного гуманітарного університету, д-р іст. наук Г. М. Швецова-Водка (тема доповіді «Комп'ютерна інформаційно-бібліографічна продукція обласної бібліотеки») та зав. відділу НБУВ, канд. іст. наук Т. В. Добко («Довідково-бібліографічне обслуговування в електронну еру: домінування навігаційної функції»). У доповіді останньої було розглянуто теоретичні аспекти розвитку системи ДБО в електронну еру, висвітлено роль бібліографа як інформаційного посередника та консультанта-навігатора, зроблено висновки про переважання навігаційної функції у сфері ДБО та підвищення ролі довідкових служб в інформаційному забезпеченні запитів користувачів.

Під час семінару ми мали змогу ознайомитися з організацією роботи Російської державної бібліотеки (найбільшої бібліотеки Російської Федерації і другої у світі за кількістю фондів), поспілкуватися і обмінятися досвідом із колегами щодо створення й використання електронної інформації, перспектив розвитку довідково-інформаційної діяльності (особлива вдячність за це зав. відділів РДБ М. Ю. Нещерет та О. В. Теплицькій).

У рамках семінару відбулися консультації з бібліографічного опису електронних ресурсів, презентація проекту «Электронный Сводный каталог русской книги XIX века (1826–1917)» (найповніше джерело інформації про російськомовні книги, видані в Росії та за її межами; створювачі: РДБ, РНБ; технічна реалізація й фінансування робіт корпорації «Электронный Архив»), працювала книжкова виставка «Бібліографія в сучасному електронному середовищі». Матеріали семінару представлені в електронній формі на CD-ROM (Москва, 2003).

Приємними несподіванками для гостей Москви стали екскурсія до Музею книги РДБ та прогулянка по вечірньому місту, запропоновані Оргкомітетом.

Насамкінець зауважимо, що, незважаючи на бурхливий розвиток інформаційних ресурсів, у тім числі й в електронній формі, ніщо не може замінити безпосереднього спілкування, яке спонукає до роздумів, дає наснагу й поштовх новим ідеям, сприяє співпраці та взаєморозумінню.

*Тетяна ДОБКО,  
зав. відділу НБУВ*

© Т. В. Добко, 2003